

POSTANOWIENIE

6 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Pawłyszcz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 6 listopada 2025 r. w Warszawie
wniosku R. B. i A. B.

o zbadanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego Krzysztofa
Grzesiowskiego wymogów niezawisłości i bezstronności
w sprawie I CSK 2589/25,
z powództwa Banku w Ż.
przeciwko R. B. i A. B.
o zapłatę,

odrzuca wniosek.

(G.G.)

UZASADNIENIE

W sprawie kasacyjnej, oznaczonej sygnaturą II CSKP 235/23, pozwani (skarżący kasacyjnie) wnieśli o stwierdzenie, że sędzia Sądu Najwyższego, wyznaczony do składu do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie spełnia wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i postępowania po powołaniu oraz wyłączenie go od rozpoznania tej sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Jednym z wymagań formalnych wniosku złożonego przez pozwanych jest „*przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie*” (art. 29 § 9 pkt 2 u.s.n.). Z kolei na podstawie art. 29 § 5 u.s.n. żądanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności należy uzasadnić okolicznościami danej sprawy mogącymi doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących składającego wniosek oraz charakteru sprawy.

Wnioskodawcy w ogóle nie odnieśli się do okoliczności sprawy I CSK 2589/25, z wniosku nie wiadomo co jest przedmiotem sprawy. Przy tym pominięcie okoliczności sprawy nie jest przeoczeniem. Wnioskodawcy podnieśli, że sprzeczne z prawem będzie rozpoznanie ich skargi kasacyjnej przez każdego sędziego powołanego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa po wejściu w życie nowelizacji ustawy o KRS z 8 grudnia 2017 r. Jednak Sąd Najwyższy, jak każdy organ władzy Rzeczypospolitej Polskiej, działa na podstawie i w granicach prawa (art. 7 Konstytucji RP). Wnioskodawca powołując się na orzeczenia TSU i ETPC nie wskazał przepisu prawa unijnego lub Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, z którymi powoływanie sędziów po wejściu w życie nowelizacji ustawy o KRS z 8 grudnia 2017 r. byłoby sprzeczne. Ponadto hipotetyczna sprzeczność ustawy z Konwencją lub prawem unijnym byłaby podstawą do orzekania z pominięciem ustawy (art. 91 ust. 2 i 3 Konstytucji) tylko w przypadku zawierania przez prawo międzynarodowe normy mogącej być podstawą rozstrzygnięcia. Tymczasem prawo unijne i Konwencja nie regulują podstaw wniosku o zbadanie spełnienia przez sędziego wymogów niezawisłości i bezstronności, więc nie mogą być stosowane dla oceny wniosku pozwanych. Gdyby nawet powołane przez wnioskodawcę orzecznictwo SN i ETPC prowadziło do wniosku, że prawo unijne lub Konwencja wymagają istnienia w prawie krajowym wniosku o zbadanie spełnienia przez sędziego wymogów niezawisłości i bezstronności i na dodatek ustawa o Sądzie Najwyższym reguluje tę instytucję niezgodnie z prawem unijnym lub Konwencją, to odpowiednia zmiana ustawy należy do władzy ustawodawczej. Także Trybunał Konstytucyjny mógłby jedynie stwierdzić niezgodność tych przepisów z prawem międzynarodowym, lecz nie

mógłby zastąpić ustawodawcy w stworzeniu nowej normy w miejsce norm, które na mocy wyroku TK miałyby utracić moc prawną.

Ustawodawca w art. 29 § 5 u.s.n. wykluczył abstrakcyjne badanie spełnienia przez sędziego wymogów niezawisłości i bezstronności, bez związku ze sprawą, i dopuścił stosowanie tej instytucji tylko, gdy w okolicznościach konkretnej sprawy pozostałe fakty przytoczone na uzasadnienie wniosku wskazują na możliwość braku niezawisłości lub bezstronności sędziego przy rozstrzyganiu tej konkretnej sprawy.

Możliwość braku niezawisłości lub bezstronności sędziego przy rozstrzyganiu konkretnej sprawy jest podstawą wyłączenia sędziego SN na podstawie art. 48 i 49 k.p.c. Ustawodawca wprowadził dodatkowy wniosek o wyłączenie, uregulowany w art. 29 § 5-25 u.s.n., w celu umożliwienia stronie podniesienia okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego Sądu Najwyższego w ramach uzasadniania zagrożenia braku niezawisłości lub bezstronności przy rozstrzyganiu tej konkretnej sprawy. Art. 29 § 3 u.s.n. zabrania składowi Sądu Najwyższego, rozpoznającemu wniosek o wyłączenie w trybie art. 52 k.p.c., oceny zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości. Nie jest ostra granica między oceną okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego jako mogących wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w konkretnej sprawie, a oceną uprawnienia tego sędziego do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości w ogólności. Wniosek uregulowany w art. 29 § 5-25 u.s.n. przesądza o legalności uwzględnienia okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego przy rozstrzyganiu wniosku o wyłączenie sędziego w tym trybie. Poza tą jedną różnicą przesłanki wyłączenia sędziego na podstawie z art. 48 i 49 k.p.c. oraz z art. 29 § 5 u.s.n. w istocie są takie same – są to okoliczności stanowiące zagrożenie dla bezstronności sędziego, a przynajmniej mogące wywoływać wątpliwości w tym zakresie u stron. Wyłączenie sędziego od wszystkich spraw ze względu na jego powołanie na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa po wejściu w życie nowelizacji ustawy o KRS z 8 grudnia 2017 r., wprost narusza art. 29 § 3 u.s.n. oraz służy osiągnięciu celu sprzecznego z art. 180 pkt 1 i 2 Konstytucji.

Wnioskodawcy świadomie pominęli element uzasadnienia wniosku konieczny do jego merytorycznego rozpoznania, a tym samym wniosek podlega odrzuceniu na podstawie art. 29 § 9 pkt 2 i § 10 u.s.n.

(G.G.)

[a.ł]